

Саму ж послідовність етапів вибору професії можна подати таким чином: виникнення проблеми, її суб'єктивне розуміння та ставлення до неї; оцінювання можливих варіантів її розв'язання; вибір оптимальної альтернативи та визначення її суб'єктивних афективно-когнітивних критеріїв; формування психологічної готовності до її прийняття, що забезпечує узгодження внутрішніх структур і зовнішньої необхідності; здійснення вибору.

Психологічний механізм детермінації вибору професії, таким чином, представлено через співвіднесення мотиву й мети. Оскільки мета є особистісним утворенням, пов'язаним із мотивами, здібностями людини та вимогами, що поставлені перед нею, при перевазі компонентів «треба» вона буде нечіткою, недостатньо конкретною чи неповною. Це впливає з того, що наявні якісна своєрідність мотивації, сила, стійкість, залишатимуться низькими, оскільки дане досягнення не є внутрішньо необхідним.

Отже, можна зробити такі висновки, що вибір професії, з психологічної точки зору, тісно пов'язаний з наявністю внутрішньої мотивації вибору. Виходячи з із зазначеного, для переведення зовнішньої мотивації на внутрішній рівень важливим завданням є вивчення особливостей формування мотивації вибору професії і факторів впливу на вказаний процес.

Список використаних джерел

1. Концепции деятельности в социологии К. Маркса и М. Вебера. – М.: Канон, 2002. – 120 с.
2. Чирикова А. Е. // Социс. – 2004. – № 10. – С. 80 – 86.
3. Мкртчян Г. М. Стратификация молодежи в сферах образования, занятости, потребления // Социологические исследования. – 2005. – № 2. – С. 104-113.
4. Барчі Б. В. Суб'єктність у контексті професійного розвитку особистості / Б. В. Барчі, К. Ю. Добра // Проблеми професійного становлення особистості: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17-18 травня 2018 р., Мукачєво / Ред. кол.: Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2018. – 182 с. – С.131 – 133
5. Немировский В. Г. Общая социология: учеб. пособ. – Ростов н-/Д.: Феникс, 2004.

СЕКЕРЕШ Е.

ЧЕРЕПАНИЯ Н.І

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОДНОЛІТКАМИ ТА ДОРΟΣЛИМИ

У дошкільному віці в житті дитини все більше місце починають займати інші діти. Якщо в кінці раннього віку потреба в спілкуванні з однолітками тільки починає формуватись, то у дошкільника вона вже стає однією з головних. У чотири-п'ять років дитина точно знає, що їй потрібні інші діти, і явно віддає перевагу їм.

Спілкування дошкільників з однолітками має ряд істотних особливостей, які якісно відрізняють його від спілкування з дорослими.

Перша і найбільш важлива відмінна риса полягає у великій різноманітності комунікативних дій і надзвичайно широкому їхньому діапазоні. У спілкуванні з однолітком можна спостерігати безліч дій і звернень, які практично не зустрічаються в контактах з дорослими. Дитина сперечається з однолітком, нав'язує свою волю, заспокоює, вимагає, наказує, обманює, жаліє і т. д. Саме у спілкуванні з іншими дітьми вперше з'являються такі складні форми поведінки, як удавання, прагнення зробити вигляд, висловити образу, кокетство, фантазування [1].

Широкий діапазон дитячих контактів визначається різноманітністю комунікативних завдань які вирішуються в цьому спілкуванні. Якщо дорослий залишається для дитини до кінця дошкільного віку в основному джерелом оцінки, нової інформації і зразком дії, то по відношенню до однолітків вже з трьох-чотирьох річного віку дитина вирішує значно ширший спектр комунікативних завдань: тут і управління діями партнера, і контроль за їх виконанням, і оцінка конкретних поведінкових актів, і спільна гра, і нав'язування власних зразків, і постійне порівняння з собою. Така різноманітність комунікативних завдань вимагає освоєння широкого спектру відповідних дій.

Друга яскрава риса спілкування однолітків полягає в його надзвичайно яскравій емоційній насиченості. Підвищена емоційність і розкутість контактів дошкільнят відрізняє їх від взаємодії з дорослими. Дії, адресовані однолітку, характеризуються значно вищою афективною спрямованістю. У спілкуванні з однолітками у дитини спостерігається в 9-10 разів більше експресивно-мімічних проявів, що виражають найрізноманітніші емоційні стани – від лютого обурення до бурхливої радості, від ніжності і співчуття до гніву. У середньому дошкільнята втричі частіше схвалюють ровесника і в дев'ять разів частіше вступають з ним у конфліктні відносини, ніж при взаємодії з дорослим.

Настільки сильна емоційна насиченість контактів дошкільнят пов'язана з тим, що починаючи з чотирирічного віку одноліток стає більш бажаним і привабливим партнером по спілкуванню. Значимість спілкування, яка виражає ступінь напруженості потреби в спілкуванні і міру спрямованості до партнера, значно вище в сфері взаємодії з ровесником, ніж з дорослим [2].

Третя специфічна особливість контактів дітей полягає в їх нестандартності і нерегламентованості. Якщо в спілкуванні з дорослим навіть найменші діти дотримуються певних загальноприйнятих норм поведінки, то при взаємодії з ровесником дошкільнята використовують несподівані дії і рухи. Цим рухам властива особлива розкутість, ненормованість: діти стрибають, беруть химерні пози, кривляються, передражнюють один одного, придумують нові слова і звукосполучення, складають різні небилиці і т. д. Подібна свобода дозволяє припустити, що суспільство однолітків допомагає дитині проявити свою самобутність. Якщо дорослий несе для дитини культурно нормовані зразки поведінки, то одноліток створює умови для індивідуальних, ненормованих, вільних проявів. Природно, що з віком контакти дітей все більше підпорядковуються загальноприйнятим правилам поведінки. Однак не регламентованість і розкутість спілкування, використання непередбачуваних і

нестандартних коштів залишаються відмінною рисою дитячого спілкування до кінця дошкільного віку. Ще одна особливість спілкування однолітків – переважання ініціативних дій над відповідними. Особливо яскраво це виявляється в неможливості продовжити і розвинути діалог, який розпадається через відсутність відповідної активності партнера. Для дитини значно важливіше його власна дія або вислів, а ініціативу однолітка в більшості випадків він не підтримує. Ініціативу дорослого діти приймають і підтримують приблизно в два рази частіше. Чутливість до впливів партнера істотно менше в сфері спілкування з іншими дітьми, ніж з дорослим. Така неузгодженість комунікативних дій часто породжує конфлікти, протести, образи серед дітей.

Перераховані особливості відображають специфіку дитячих контактів протягом усього дошкільного віку. Однак зміст спілкування істотно змінюється від трьох до шести років. Протягом дошкільного віку спілкування дітей один з одним істотно змінюється по всіх параметрах: змінюються зміст, потреби, мотиви і засоби спілкування. Ці зміни можуть протікати плавно, поступово, проте в них спостерігаються якісні зрушення, як би переломи. Від двох до семи років відзначається два таких переломи, перший відбувається приблизно в чотири роки, другий – близько шести років. Перший перелом зовні виявляється в різкому зростанні; значущості інших дітей у житті дитини. Якщо до моменту свого виникнення і протягом одного-двох років після цього потреба в спілкуванні з однолітком займає досить скромне місце (дитині двох-трьох років набагато важливіше спілкуватися з дорослим і грати з іграшками), то у чотирирічних дітей ця потреба висувається на перше місце. Тепер вони починають явно віддавати перевагу товариству інших дітей, дорослому чи одиночній грі. Другий перелом зовні виражений менш чітко, однак він не менш важливий. Він пов'язаний з появою виборчих уподобань, дружби і з виникненням більш стійких і глибоких відносин між дітьми.

Дошкільний вік – початкова фаза розвитку спілкування дітей з однолітками, яка рідше виступає у своїй самостійній якості і в перевазі включена як компонент в інші види діяльності, зокрема – гру. Підштовхують дітей до спілкування мотиви таких видів діяльності, як гра, самообслуговування, початкові форми праці. Мотиви спілкування підкорені іншим мотивам чи виступають у єдності з ними.

Мотиви спілкування – це ті якості партнера, які, виявляючись в його процесі, задовольняють потребу в спілкуванні. При аналізі мотивів спілкування дітей між собою важливо враховувати те, що спілкування не завжди виступає самостійною діяльністю: воно частіше лише компонент діяльності практичної чи пізнавальної. Дитина реалізує свої основні потреби в пізнанні світу і в активності. По мірі розвитку у дітей різноманітного виду діяльності, перш за все – гри, виникає необхідність колективних дій, об'єднання зусиль. Тому важливою якістю є залучення дітей до спільної діяльності, а значить і до спілкування в ній [3].

Список використаних джерел

1. Рєпіна Т.А. Про шляхи вивчення взаємин дошкільників: Завдання і методи дослідження/ Т.А. Рєпіна //Відносини між однолітками в групі. – М., 1978.
2. Лісіна М.І. Спілкування дітей з дорослими й однолітками: спільне та відмінне / М.І. Лісіна //Дослідження з проблем вікової та педагогічної психології. – М., 1980.
3. Залысіна И.А. Особенности общения со взрослым и сверстниками у дошкольников с разным опытом жизни и воспитания / И.А. Залысіна // Вопросы психологии /. – М., 2007 г.

СЕМБЕР М. І.,
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ГУРТОК ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ПРИРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Сьогодні для освітнього закладу на перше місце виходить питання організації позаурочної діяльності. Саме зараз учні повинні бути залучені в дослідницькі проекти, творчі заняття, спортивні заходи, в ході яких вони навчаться винаходити, розуміти і освоювати нове, бути відкритими і здатними висловлювати власні думки, вміти приймати рішення і допомагати один одному, формулювати інтереси і усвідомлювати можливості.

Гурток - це основний і найбільш поширений вид групової позаурочної діяльності. Організовується гурток з учнів одного або паралельних класів, постійний склад зазвичай не перевищує двадцяти чоловік.

Головна відмінність всіх гуртків полягає в тому, що в кожному гуртку вивчаються певні питання. Гурток як форма проведення позакласного заняття дає вчителю можливість застосовувати найрізноманітніші засоби і форми роботи для вдосконалення учнів в умовах природної комунікації, так як при проведенні занять у позаурочний час створюються реальні ситуації спілкування, повніше розкриваються творчі можливості дітей.

Під час групової роботи вчитель виконує різноманітні функції: контролює хід роботи в групах, відповідає на питання, регулює суперечки, порядок роботи і в разі крайньої необхідності надає допомогу окремим учням або групі в цілому.

При правильній організації гуртка можливі позитивні результати, зокрема з'являється зацікавленість в предметі, любов до предмету, відкриваються або розвиваються творчі здібності дитини, а, може бути, і визначить майбутню професію учня, що дозволить йому своєчасно почати поглиблене вивчення предмета.

Одним з важливих умов успішної роботи в гуртків є організація робочого місця. Для виконання завдань часто необхідний певний набір аксесуарів, наприклад, маркери і папір для підготовки презентацій і т.д. Учитель повинен подбати про це заздалегідь і, можливо, кожен раз призначати собі в помічники різні групи учнів для організації класу для роботи в групах.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>